

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЛЬВІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ДВНЗ «УНІВЕРСИТЕТ
БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ» (УКРАЇНА)
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ (УКРАЇНА)
ВІДЕНСЬКА КОНСЕРВАТОРІЯ М БУДАПЕШТ (УГОРЩИНА)
ДЕРЖАВНА ВИЩА ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА ІМ. БРОНІСЛАВА
МАРКЕВИЧА В ЯРОСЛАВІ (ПОЛЬЩА)
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА
ІМ. РОТМІСТРА ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В МІСТІ ОСВЕНЦИМ (ПОЛЬЩА)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ

В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачєво
14-15 травня 2020 року

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
MUKACHEVO STATE UNIVERSITY
MUKACHEVO CITY COUNCIL
LVIV INSTITUTE OF BANKING UNIVERSITY (UKRAINE)
FERENC RAKOCZY II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN INSTITUTE (UKRAINE)
VIENNA KONSERVATORIUM BUDAPEST (HUNGARY)
STATE HIGHER SCHOOL OF TECHNOLOGY AND ECONOMICS IN JAROSŁAW
(POLAND)
LESSER POLAND STATE UNIVERSITY CAPT. W. PILECKIEGO IN OŚWIĘCIM
(POLAND)**

pws te /

УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
Львівський інститут

INSTYTUT WIEDZY SIEKLA ZARODKA
in memoria Władysława Pileckiego w Oświęcimiu

European University Center
Lesser Poland State University

**MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF SCIENCE AND
EDUCATION IN CONDITIONS OF DEEPENING
EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES**

**Collection of reports abstracts on materials of
International scientific-practical conference**

**Mukachevo
May 14-15, 2020**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «12» травня 2020 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, 14-15 травня 2020 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2020. – 460 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку психолого-педагогічної науки й освіти, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми, сучасний стан і перспективи розвитку туристично-рекреаційної галузі та сфери гостинності, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного й освітньо-культурного простору: історія, теорія та практика.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2020

*Recommended for distribution via the Internet
Scientific and Technical Council of Mukachevo State University
(Minutes № 3 of May 12, 2020)*

Modern tendencies of science and education development in the conditions of deepening of European integration processes: collection of abstracts based on the materials of the International scientific-practical conference, May 14-15, 2020, Mukachevo / Ed. : T.D. Shcherban (ed.) and others. – Mukachevo : MSU Publishing House, 2020. – 460 p.

The collection presents abstracts of reports on the materials of the International scientific-practical conference «Modern trends in science and education development in the conditions of deepening of European integration processes». The participants of the conference have considered the problems and prospects of development of psychological and pedagogical science and education, modern guidelines for economic development, management and engineering, current issues, current state and prospects of tourism, recreation and hospitality industry, trends in modern social and political and educational-cultural space. : history, theory and practice.

The publication is designed for scientists, teachers, professors, graduate students and students engaged in research work.

Editorial board:

Shcherban T.D. - Dr. of Psychol. Sciences, Professor (Chairman);

Hoblyk V.V. - Dr. of Econ. Sciences, Professor;

Kobal V.I. - Cand. of Ped. Sciences, Associate Professor;

Pihosh V.A. - Cand. of Econ. Sciences, Associate Professor;

Maksyutova O.V. – a leading specialist of scientific and technical activity department.

The authors of the publication are responsible for the accuracy of facts, proper names, quotations, figures and other information.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ Й ОСВІТИ	15
БАТРИН Д. В., ХОМА О.М. Педагогічні ідеї Василя Сухомлинського.....	15
БЕГУН-ТРАЧУК Л.О. Структура і зміст синдрому професійного вигорання.....	17
БЕРЕЖНИК Б. В., КАЧУР М. М. Музично-ігрова діяльність як засіб творчого розвитку особистості молодшого школяра	19
БЕДНА Ю.О. Механізм впливу музики на підсвідомість учня в загальноосвітній школі	21
БОБЕЛА Т. В., КАЧУР М. М. Музичний розвиток дітей дошкільного віку: до сутності питання	23
БОБИРСЬКА О. С. Актуальність формування фахової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти	26
БОКША Н. І. Реалізація концепції навчання впродовж життя в університетах технічного профілю Чехії та Словаччини	28
БОНДАР Т. І. Активізація професійного саморозвитку викладача в умовах дистанційного навчання	29
БРЕЦКО І. І., БОБАЛЬ М. І. Особливості прояву агресивної поведінки серед підлітків	31
БРЕЦКО І. І., КОЗЛОВСЬКА Н.В. Психологічні особливості дитини з дистантної сім'ї	33
БРИЖАК Н.Ю., ЯКИМ О.С. Художньо-естетичний смак як наукова дефініція: історико-педагогічний аналіз	35
БУГРИН А. В. Дистанційна освіта в Україні в умовах євроінтеграції: реалії та перспективи	37
ВАРГА І. В. Вплив особистісних якостей керівника на управлінську діяльність	39
ВАРГА І.Д., МОЛНАР Т.І. Роль наочності в системі засобів навчання молодших школярів	41
ВАРЦАБА Ю.Т., ФЕНЧАК Л.М. Особливості формування здоров'язберігаючої компетентності майбутніх учителів в умовах модернізації змісту початкової освіти	43
ВАСИЛИНКА М. І., ЗУБАК Ю. Ю. Сучасний підхід до проведення уроків музичного мистецтва у початковій школі	45
ВІННИКОВА Я.Б., БАРНА Х.В. Сутність поняття просодії як інтонаційної сторони мовлення	47
ВОРОНОВА О.Ю. Рефлексивний аспект як передумова професійної компетентності вихователя	48
ГАВРИШКО С. Г., ГАМАДА М. Виховання вольових якостей засобами фізичного виховання	50
ГАВРИШКО С. Г., ІЩЕНКО Н. І. Умови ефективної організації фізичної підготовки дітей молодшого шкільного віку	52
ГАВРИШКО С. Г., МАЗА Р.Т. Визначення умов для занять руховою діяльністю дітей та використання рухливих ігор в сім'ї	54
ГАВРИШКО С. Г., МІСЯЙЛО Ю. Характеристика та особливості формування координаційних здібностей у дітей молодшого шкільного віку	57
ГАЙДОШ Я. І., КАЧУР М. М. Музика як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку	59
ГАРАПКО Л.І. Socialization as a factor in the process of studying foreign languages..	61
HERTSOVSKA N. Correspondence education in the conditions of quarantine as a transitional step to distance education	63

ГНАТИК К.Б. Актуальність формування суб'єктності майбутніх бакалаврів іноземної мови як складової професійної ідентичності	65
ГОМОНАЙ О.П., ЧЕКАН О.І. Наукові підходи щодо розвитку психомоторної функції глухих дітей старшого дошкільного віку засобами рухливих ігор ...	67
ГОРВАТ М.В., ВАСИЛЬНЯК Т.М. Роль вчинку та позитивного прикладу в морально-етичному вихованні молодших школярів	69
ГОРВАТ М.В., ЖИДИК Ю. Особливості формування екологічно доцільної поведінки молодших школярів	71
ГРАБ М. В. Використання технології розвитку критичного мислення у процесі фахової підготовки педагогів Данії	73
ГРИЦЬКО В. В. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах модернізації вищої педагогічної освіти	75
ДЖАНДА Г.Б. Наукові підходи до вивчення наступності професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів	77
ДІКУН І. А. Гуманістичні орієнтири мистецької освіти	79
ДОБОШ О. М. Формування професійної толерантності керівників закладів освіти	81
ДОБОШ О. М., ДМИТРУК М.А. Формування етнокультурної компетентності особистості	83
ДОБОШ О. М., КЕПША Л.М. Професійна підготовка студентів до управлінської діяльності в закладі дошкільної освіти	85
ДОБОШ О. М., МАЛИШ А.Ф. Особистість керівника закладу освіти	87
ДОБОШ О. М., ФОРКАВЕЦЬ В.В. Явище булінгу в закладі освіти	89
ДОБОШ О. М., ЦЕНДРА М.В. Рухова активність дітей дошкільного віку як складова здорового способу життя	91
ДОБОШ О. М., ЦІЛЬО О.В. Особливості міжособистісної взаємодії дітей дошкільного віку	93
ЗМИКАЛО Д.Н., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Компоненти комунікативної компетентності учнів молодшого шкільного віку	95
ЗОЛОТАР Д.В., БАРНА Х.В. Характеристика основних функцій субкультури дітей старшого дошкільного віку	97
ІВАНИНА І.В. Становлення теорії управління освітою в Україні в історіографічному контексті	98
ІВАНИНА М.М., ФЕНЧАК Л.М. Психолого-педагогічні аспекти організації позакласної роботи у початковій школі з «Основ інформаційних технологій»....	100
ІЛЬКАНИЧ Н.М., ЧЕКАН О.І. Ігрова терапія як метод практичної допомоги дітям	102
КАЛИТКА В.Т. Уплив освітніх реформ чехословацького уряду на розвиток початкових шкіл Закарпаття (1919 – 1938 рр.)	104
КАС'ЯНЕНКО О.М., РЕШЕТАР О.О. Використання ІКТ у професійній підготовці керівників навчальних закладів	106
КАС'ЯНЕНКО О.М., РОГАЧ Я.В. Науково-методична робота як цілісна динамічна система підвищення професійно-педагогічної культури педагогів	108
КАЧУР М. М., КАЧУР Б. М. Особистісно орієнтована підготовка вчителя у закладах вищої та післядипломної педагогічної освіти	110
КЕКУХ О.С., МАРКО М.М. Особливості процесу модернізації управління закладами загальної середньої освіти на інноваційній основі	112
КИРЛИК О.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Імітаційна гра як моделювання комунікативних ситуацій у навчальній діяльності	114
КЛЮЧКОВИЧ Т.В. Інтернаціоналізація як чинник розвитку національної системи вищої освіти: досвід Чехії та Словаччини	116

– участь дітей в імітаційних іграх на правах партнерства полегшує соціальну адаптацію, насичує дітей позитивними емоціями;

– взаємодіючи з іншими учасниками гри, діти отримують можливість змінювати гру (доповнювати або придумувати варіанти дій, складати продовження тощо).

Мета розвитку ігрової діяльності через гру полягає в тому, щоб зробити гру змістом дитячого життя, розкрити дитині різноманіття світу гри, забезпечуючи формування позитивного ставлення до себе, до оточуючих, до навколишнього світу.

Література

1. Бровді А. П. Дидактична гра у навчальному процесі /А. П. Бровді, Г. В. Товканець // Вища школа і ринок праці: інтеграція, модернізація, інтернаціоналізація : збірник тез доповідей за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (19-21 жовтня 2016 р.) / гол.ред. Т.Д. Щербан. – Мукачево : МДУ, 2016. – С.31–33.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. С.Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003 – 261 с.

3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

УДК 387.1; 437

КЛЮЧКОВИЧ Т.В.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ЧЕХІЇ ТА СЛОВАЧЧИНИ

Після підписання у 1999 р. Болонської декларації Чехія і Словаччина здійснили комплекс заходів із реформування національних систем вищої освіти з метою посилення міжнародної освітньої співпраці та академічної мобільності. У результаті системних перетворень країни є інтегровані у європейські освітньо-наукові структури та академічне середовище. Інтернаціоналізація вищої освіти є одним зі стратегічних напрямків розвитку Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) відповідно до Лісабонської декларації «Університети Європи після 2010 року: різноманіття за єдності мети» (2007 р.) [1, с. 3].

У контексті інтеграції в ЄПВО процес інтернаціоналізації чеської та словацької вищої освіти здійснювався в наступних напрямках: створенні структурованих навчальних спеціальностей, програм і системи професійного розвитку відповідно до міжнародних вимог; посиленні академічної мобільності; впровадженні європейських програм навчання впродовж життя; міжнародній співпраці між освітніми інституціями; забезпеченні системи контролю за якістю освіти; впровадженні світових інформаційних систем у навчальний процес та ін.

У процесі інтеграції Чехії та Словаччини у ЄПВО відбулося узгодження системи навчальних спеціальностей із міжнародними документами та стандартами класифікації, зокрема, зі стандартами міжнародної освітньої класифікації ISCED. Конкуренція на міжнародному освітньому ринку зумовлює

те, що успішний результат можуть забезпечити модернізовані та інтернаціоналізовані навчальні програми, що здатні забезпечити конкурентоздатність і широкі можливості для працевлаштування випускників. Інтернаціоналізація вищої освіти створює переваги для працевлаштування випускників на європейському ринку праці. Для забезпечення визнання кваліфікаційних рівнів вищої освіти Чехія і Словаччина долучилася до випуску уніфікованих і узгоджених документів про освіту, які зрозумілі та зіставні між собою на всьому європейському просторі, що створює додаткові можливості для професійної реалізації. Важливе значення для інтернаціоналізації вищої освіти має діяльність міжнародних рейтингових агентств (наприклад, Academic Ranking of World Universities, European University Association, European Association for Quality Assurance Agencies in Higher Education), які здійснюють систематичний контроль якості вищої освіти на основі власних критеріїв.

Підкреслюючи фінансовий аспект інтернаціоналізації в освітній сфері, слід зазначити, що зі вступом до ЄС перед Чехією та Словаччиною відкрилися можливості залучення ресурсів структурних фондів для модернізації вищої освіти. Процес інтернаціоналізації чеської та словацької вищої школи посилює залученість країн до програм ЄС у сфері освіти і науки, що передбачають мобільність студентів, науковців і викладачів у рамках міжнародного освітнього простору, партнерську участь університетів у спільних проектах, презентацію їх результатів на міжнародному рівні, обмін навчальними програмами та ін.

У Чеській Республіці міжнародну діяльність у сфері освіти адміністративно координує Дім закордонної співпраці (DZS) при Міністерстві освіти, молоді та спорту. В Словаччині адміністрування європейськими комунікативними програмами здійснює Словацька академічна асоціація з міжнародного співробітництва (SAAIC), а також можливості для студентського обміну пропонують багатосторонні угоди, укладені Міністерством освіти, науки, досліджень і спорту СР, Словацькою академічною інформаційною агенцією (SAIA). Можливості для міжнародної активності мають чеські та словацькі університети, які реалізують проекти в рамках білатеральної співпраці із закордонними освітніми та науковими інституціями. З огляду на спільне історичне минуле, білатеральні освітні та наукові програми Чехії та Словаччини мають широкий обсяг і форми реалізації.

З 2007 р. Словаччина і Чехія долучилася до загальноєвропейської освітньої програми навчання впродовж життя. Гарантами програми були профільні міністерства Чехії і Словаччини, а відповідальними за безпосередню реалізацію програми були національні агентства (Národní agentúra PCŽV і Národní agentura pro EVP). У Словаччині було реалізовано структурні програми Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Jean Monnet та ін. В Чехії Національне агентство з європейських освітніх програм координувало програми Erasmus Mundus, Tempus, Evropská jazyková cena Label, eTwinning, Euroguidance [2, с. 341]. Чеські та словацькі університети залучені до реалізації регіональних програм СЕЕPUS, які орієнтовані на підтримку академічної співпраці в сфері вищої освіти країн Центральної Європи.

З 2000 р. Чехія і Словаччина, поряд з Польщею та Угорщиною, активно розбудовують регіональне центральноєвропейське наукове та освітнє співробітництво в рамках програм Міжнародного вишеградського фонду [3]. У жовтні 2002 р. міністри закордонних справ домовилися про створення програми «Visegrad Scholarship Program», за допомогою якої студенти та науковці реалізують проекти в рамках академічної мобільності. В дослідницькому аспекті варто відзначити досвід реалізації проекту «Improvement of teacher training in the Czech Republic in the context of modern challenges» (International Visegrad Fund).

Для національних систем вищої освіти Чехії та Словаччини інтернаціоналізація має подвійний вимір: з одного боку, вона спрямована на впровадження міжнародних стандартів і досвіду в національну освіту та науку, а з іншого – презентацію власних досягнень у науково-освітній сфері на міжнародному рівні. В контексті інтернаціоналізації та наближенні вищої освіти до міжнародних стандартів, для країн важливо знайти баланс між інноваціями та традиціями, зберегти національну специфіку в підготовці фахівців.

Література

1. Europe's Universities beyond 2010: Diversity with a common purpose. Brussel: European University Association, 2007. 36 p.
2. Organizace vzdělávací soustavy České republiky 2009/2010. Eurydice EACEA. 398 s.
3. The International Visegrad Fund. URL: <https://www.visegradfund.org/>

УДК 316.47:373.2.064.1:373.24

КОБАЛЬ В.І., БАРБЕЛЬ-ПРИКОП М.Ю.
Мукачівський державний університет

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З БАТЬКАМИ

У сучасному суспільстві, його освітній складовій, сьогодні переважають дві тенденції: нові науково-інформаційні технології і глобалізація світу, що призводить до загострення конкуренції різних галузей суспільного життя [1]. В цих умовах основою реформування системи освіти кожної держави є соціальна спрямованість й узгодження соціальних інтересів, забезпечення постійної взаємодії системи освіти з зацікавленими соціальними партнерами. Реалізацію цих завдань може забезпечити соціальне партнерство, стратегічне планування та інвестиції за рахунок соціальних партнерів і власної позабюджетної діяльності закладу освіти [2].

Соціальне партнерство – це система взаємин між працівниками (представниками працівників), роботодавцями (представниками роботодавців), органами державної влади, органами місцевого самоврядування, яка спрямована на забезпечення узгодження інтересів працівників і роботодавців з питань регулювання трудових відносин і інших безпосередньо пов'язаних з ними відносин [2].

Соціальне партнерство в освіті – це партнерство, яке ініціює система освіти як особлива сфера соціального життя, що робить внесок у становлення

Наукове електронне видання

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

14-15 травня 2020 року

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Головний редактор: *Щербан Тетяна Дмитрівна*

Відповідальні за випуск: *Гоблик Володимир Васильович*
Кобаль Василь Іванович

Технічний редактор: *Максютова Олена Володимирівна*

Верстка: *Козел Андрій Ігорович*

Формат 60*84/16
Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. аркушів – 31,9.

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600.
тел./факс (03131) 2-11-09, 3-13-43